

Byla C-240/24**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2024 m. kovo 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija:

Notariusz w Krapkowicach Justyna Gawlica – Krapkowice
(Lenkija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. kovo 16 d.

Proceso šalysN. T., O. T., S. T., *BNP Paribas Fortis SA/NY***Pagrindinės bylos dalykas**

Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo arba pakeitimo procedūra, kurią notaras pradeda savo iniciatyva, kai bankas, kuriam tas pažymėjimas buvo pateiktas, ginčija Europos paveldėjimo pažymėjimo pasekmes. Tokios procedūros išlaidų paskirstymas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Notaro įgaliojimai pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012, p. 107) 71 straipsnio 2 dalies ir 69 straipsnio 2 dalies aiškinimas. SESV 267 straipsnis.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad Europos paveldėjimo pažymėjimą išduodanti neteisminė institucija turi teisę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį vykdant išduoto pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrą?

Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

2. Ar pagal minėto reglamento 71 straipsnio 2 dalį leidžiama banką, kuris nedalyvavo Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procedūroje ir neprašė panaikinti ar pakeisti pažymėjimą, bet ginčijo jam pateikto pažymėjimo teisėtumą, pagal nacionalinę teisę įpareigoti atlyginti to pažymėjimo panaikinimo arba pakeitimo procedūros išlaidas, kai dėl tokio ginčijimo išduodančioji institucija savo iniciatyva pradėjo pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrą, kurioje dalyvauja šis bankas?

Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

3. Ar minėto reglamento 69 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad bankas, kuriam pateikiama galiojanti patvirtinta Europos paveldėjimo pažymėjimo kopija, neturi teisės ginčyti asmens, kuriam išduotas pažymėjimas, įpėdinio statuso?

Nurodytos Bendrijos teisės nuostatos

2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012, p. 107), visų pirma jo 69 straipsnio 2 dalis ir 71 straipsnio 2 dalis. SESV 267 straipsnis.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (1991 m. vasario 14 d. Notariato įstatymas)

5 straipsnio 1 dalis. Notarai už savo atliekamus veiksmus gauna atlygį, dėl kurio šalys susitaria ir kuris neviršija maksimalių notaro įkainių už atitinkamą veiksmą dydžių.

2 dalis. Į šio straipsnio 1 dalyje nurodytą atlygį neįtraukiamos transporto išlaidos ir kitos būtinosios išlaidos, kurias patiria veiksmus atliekantis notaras.

3 dalis. Teisingumo ministras <...> įsakymu nustato maksimalius notaro įkainių dydžius už 1 dalyje nurodytus notarinius veiksmus ir maksimalius dydžius,

kuriais gali būti padidintas atlygis už notarinius veiksmus, atliekamus ne notaro biure, atsižvelgdamas į notarinių veiksmų dalyko vertę ir tų veiksmų rūšį, sudėtingumą, notaro darbo krūvį, veiksmui atlikti skirtą laiką ir viešąjį interesą užtikrinti tinkamą notarinių veiksmų prieinamumą civiliniuose teisiniuose santykiuose <...>.

79 straipsnis. Notaras atlieka šiuos veiksmus: <...>

1b) su Europos paveldėjimo pažymėjimu susijusius veiksmus.

83 straipsnio 1 dalis. Atsisakius atlikti notarinį veiksma, suinteresuotasis asmuo gali kreiptis į apygardos teisma, kurio veiklos teritorijoje veikia atlikti notarinį veiksma atsisakęs notaro biuras, per vieną savaitę nuo atsisakymo priežasčių pateikimo dienos, o jei per nustatytą terminą jis nepareikalavo pateikti atsisakymo priežasčių – nuo tos dienos, kai sužinojo apie atsisakymą. Skundas pateikiamas per šį notara.

89 straipsnio 1 dalis. Notarinio veiksmo šalys solidariai atsako už notarui mokėtiną atlygį.

95t straipsnis. Notaras protokole nurodo Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimą, ištaisymą, pakeitimą, panaikinimą arba galiojimo sustabdymą, taip pat atsisakymą atlikti tuos veiksmus. <...>

95u straipsnio 1 dalis. Notaras savo iniciatyva pateikia Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo arba atsisakymo jį išduoti protokolo išrašą ir nurodo teisių gynimo priemones <...>.

95v straipsnis. Nustačius, kad yra Reglamente [Nr. 650/2012] įtvirtintas pagrindas pakeisti arba panaikinti Europos paveldėjimo pažymėjimą, notaras taip pat savo iniciatyva gali tai padaryti.

95w straipsnis. Notaras savo iniciatyva pateikia protokolo, kuriame nurodomas Europos paveldėjimo pažymėjimo ištaisymas, pakeitimas, panaikinimas ar jo galiojimo sustabdymas arba atsisakymas tai padaryti, išrašą, taip pat nurodo galimas teisių gynimo priemones. <...>.

95x straipsnio 1 dalis. Notarinius veiksmus išduodant, taisant, keičiant, panaikinant Europos paveldėjimo pažymėjimą ar sustabdant jo pasekmes galima apskųsti. 83 straipsnis taikomas *mutatis mutandis*.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej z dnia 28 czerwca 2004 r. (2004 m. birželio 28 d. teisingumo ministro įsakymas dėl maksimalių notarų įkainių; *Dz.U.*, 2020, 1473 pozicija)

10a straipsnio 2a dalis. Maksimalus įkainis už veiksmus, susijusius su Europos paveldėjimo pažymėjimu, išskyrus <...> nurodytus veiksmus, – 400 Lenkijos zlotų (PLN).

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Palikėja K. T., turėjusi Lenkijos ir Vokietijos pilietybę, gyveno Belgijoje. Ji neturėjo vaikų, o jos artimiausi giminaičiai buvo Lenkijoje gyvenantys tėvai ir sesuo. Prieš pat mirtį K. T. atvyko į Lenkiją ir pas vietos notarę sudarė testamentą; jame pasirinko Lenkijos teisę ir vienintele įpėdine paskyrė savo seserį. Palikėja mirė 2023 m. vasario 6 d.; tuo metu jos įprastinė gyvenamoji vieta vis dar buvo Belgijoje.
- 2 Palikimą Belgijoje, be kita ko, sudarė lėšos, esančios *BNP Paribas Fortis SA/NV* (toliau – bankas) atidarytoje sąskaitoje. Įpėdinė kreipėsi į Belgijos notarą dėl paveldėjimo pažymėjimo toje šalyje išdavimo. Vis dėlto dėl Lenkijai suteiktos jurisdikcijos prašymas buvo perduotas Lenkijos valdžios institucijoms.
- 3 2023 m. vasario 22 d. Krapkovicų (Lenkija) notaro biure buvo atplėštas vokas su testamentu ir paskelbtas testamentas. Palikėjos tėvai ir sesuo (ji yra įpėdinė pagal įstatymą) tuo metu sudarė susitarimą dėl teismo pasirinkimo pagal Reglamento Nr. 650/2012 5 straipsnį. Paveldėjimo procedūrai pasibaigus, Lenkijos notarė (toliau – Krapkovicų notarė) išdavė paveldėjimo teisės liudijimą, jame nurodyta, kad palikėjos sesuo yra vienintelė įpėdinė. Prie vieno šio liudijimo išrašo buvo pridėtas liudijimas dėl oficialaus dokumento paveldėjimo byloje; jis pateiktas Komisijos įgyvendinimo reglamento Nr. 1329/2014, kuriuo nustatomos Reglamente Nr. 650/2012 nurodytos formos (OL L 359, 2014, p. 30), priede. Tame liudijime Krapkovicų notarė aprašė išduoto paveldėjimo teisės liudijimo pasekmes ir nurodė, kad teisiniuose santykiuose jis privalomas.
- 4 Vis dėlto bankas paprašė įpėdinės pateikti Europos paveldėjimo pažymėjimą (toliau – EPP). 2023 m. liepos 5 d. Krapkovicų notarė išdavė EPP, jame nurodyta, kad palikėjos sesuo yra vienintelė įpėdinė. Įpėdinė jį pateikė bankui, o šis pareikalavo, kad ji pateiktų Gyventojų registro pažymą, patvirtinančią, kad palikėja tikrai neturėjo vaikų, taip pat Belgijos notaro išduotą paveldėjimo teisės liudijimą.
- 5 2023 m. rugpjūčio mėn. įpėdinė apie tai pranešė Krapkovicų notarei, ši 2023 m. rugsėjo 18 d. paaiškino jai ir bankui teisinę padėtį po susitarimo dėl teismo pasirinkimo sudarymo ir EPP išdavimo, atsisakė išduoti bet kokius patvirtinimus dėl EPP tikslumo ir nurodė bankui galimybę pagal Reglamento 650/2012 71 straipsnio 2 dalį pateikti prašymą panaikinti arba pakeisti EP. Notarė nurodė, kad EPP išlieka privalomas iki jo panaikinimo arba pakeitimo.
- 6 Krapkovicų notarė pažymėjo, kad jei toliau bus ginčijamos išduoto EPP teisinės pasekmės, ji svarstysianti galimybę savo iniciatyva inicijuoti EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūrą. Kartu ji pabrėžė, kad tokia procedūra lemtų procedūros išlaidų (t. y. notaro įkainio, įteikimo ir vertimo išlaidų) atsiradimą.
- 7 2023 m. lapkričio 3 d. Krapkovicų notarė, gavusi įpėdinės pranešimą, kad bankas tebeginčija EPP teises pasekmes, ir atsižvelgdama į tai, kad bankas nepareiškė savo pozicijos, savo iniciatyva pradėjo EPP panaikinimo arba pakeitimo

procedūrą, dalyvaujant įpėdinei, palikėjos tėvams ir bankui. Notarė nustatė procedūros dalyviams šešių savaičių terminą, kad šie pateiktų jai išsamią informaciją ir dokumentus, kad EPP yra netikslus. Išduoto EPP pasekmės nebuvo sustabdytos.

- 8 Krapkovicų notarė informavo procedūros dalyvius, kad ji inicijuojama bankui atsisakius pripažinti EPP teisines pasekmes, o tai gali reikšti, kad bankas gali turėti informacijos ar dokumentų, apie kuriuos EPP išdavusiai institucijai nėra žinoma ir kurie turi įtakos pažymėjimo tikslumui; ji taip pat nurodė dalyviams, kad EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūros eiga ir baigtis lems atskirą procedūros dalyvių išlaidų, kurios bus nustatytos protokole, kuriuo užbaigiama procedūra, atsiradimą. Nė vienas procedūros dalyvis nenurodė jokių aplinkybių, rodančių, kad išduotas EPP yra netikslus.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

Nuostatų dėl notaro įkainių taikymo praktika

- 9 Notariato įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nurodyti susitarimai dėl notaro įkainio susiję ne su notaro veiksmais, kurių jis ėmėsi vykdydamas paveldėjimo bylas nagrinėjančio teismo funkciją, bet su notaro vykdomu sutarčių rengimu. Pirma, maksimalaus notaro įkainio paveldėjimo bylose dydis yra simbolinis ir nepriklauso nuo paveldimo turto vertės. Šios kategorijos bylose šalims nėra galimybės susitarti dėl notaro atlygio, todėl kiekvienu atveju taikomas maksimalus iš reglamento kylantis įkainis. Antra, šiuo atveju Krapkovicų notarė pradėjo viešosios teisės reglamentuojamą procedūrą, šios baigtis gali turėti įtakos arba banko atsakomybei už padarytą žalą, arba baudžiamajai atsakomybei už melagingus šalių pareiškimus per EPP išdavimo procedūrą. Šalys juo labiau negali susitarti dėl notaro įkainio dydžio atsižvelgiant į bylos pobūdį ir būtinybę išlaikyti atstumą tarp šalių.
- 10 Krapkovicų notarė pabrėžia šį aspektą, nes 2017 m. gegužės 17 d. pateikta generalinio advokato Y. Bot išvada byloje *WB, C-658/17* (92 punktą) yra netiksli, kiek tai susiję su Lenkijos notarų įkainiu vykdamas paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo procedūrą.

Notaro vaidmuo pagrindinėje byloje ir kompetencijos pateikti prejudicinį klausimą pagrindimas

- 11 Krapkovicų notarė nurodo daugiausia dėmesio skirianti Lenkijos notaro kompetencijai pateikti prejudicinį klausimą per EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūrą. Šį klausimą reikėtų nagrinėti atskirai nuo klausimo dėl Lenkijos notarės pripažinimo teismu, jai vykdamas kitus įgaliojimus arba veikiant kitose reguliavimo srityse.

- 12 Pagal Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalį Lenkijos teisės aktų leidėjas įpareigojo notarą, kaip EPP išduodančią instituciją, pakeisti arba panaikinti jau išduotą EPP, jeigu jis yra netikslus, taip pat ir savo iniciatyva. Šiuo atžvilgiu Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad atitinkamas pažymėjimo tikslumo tyrimas gali būti atliekamas savo iniciatyva arba gavus prašymą, kaip rodo formuluotė „jei nustatyta, kad pažymėjimas arba atskiri jame nurodyti faktai yra netikslūs“.
- 13 Šios procedūros dalykas – išduoto EPP turinio tikslumas; tai yra jo pakeitimo arba panaikinimo sąlyga, dėl to taip pat išnyksta pažymėjimo teisinės pasekmės teisiniuose santykiuose.
- 14 Kyla klausimas, ar notarė, kaip išduodančioji institucija, vertindama EPP tikslumą, vykdo teismo funkcijas procedūroje dėl EPP panaikinimo ar pakeitimo. Tai, kad ne teisminėms išduodančioms institucijoms taip pat suteikiami įgaliojimai panaikinti ar pakeisti EPP, reiškia būtinybę spręsti ginčus, kylančius tiek tarp pirminės EPP išdavimo procedūros dalyvių (pavyzdžiui, vėliau paskelbus testamentą), tiek santykiuose su trečiaisiais asmenimis, kurių atžvilgiu EPP nurodyti įpėdiniai pradeda įgyvendinti savo teises, ir kurie gali ginčyti EPP nurodytą teisinį statusą, dėl kurio nekilo abejonių jo išdavimo metu.
- 15 Taigi kiekviena išduodančioji institucija (taip pat ir neteisminė) EPP panaikinimo ar pakeitimo atvejais turi būti pasirėngusi taip pat spręsti ginčytinus klausimus. Negalėdama priimti tokių sprendimų, ji negali panaikinti ar pakeisti EPP.
- 16 Krapkovicų notarė pažymi, kad neturėdamas galimybės naudotis institucine infrastruktūra, numatyta Sąjungos teisėje teismo funkcijas vykdančioms įstaigoms (pavyzdžiui, prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra), notaras negalės patikimai vykdyti išduodančiosios institucijos funkcijų ir užtikrinti, kad anksčiau išduotas EPP yra tikslus.
- 17 Tokia padėtis gali turėti neigiamą poveikį neteisminių institucijų išduotų EPP priėmimui teisiniuose santykiuose. Siekiant išsaugoti pačio pažymėjimo ir jo poveikio visose valstybėse narėse vientisumą, būtina išsaugoti išduodančiosios institucijos statuso vientisumą. Jei išduodančiosios institucijos statuso vientisumas bus pažeistas įvedant pirmos (teisminės) ir antros (neteisminės) kategorijos institucijas, teisiniuose santykiuose taip pat pirmos bei antros kategorijos EPP.
- 18 Šios problemos nepašalina teisminė priežiūra, kurią Sąjungos teisės aktų leidėjas patikėjo teismams. Iš tiesų skundus dėl išduodančiųjų institucijų sprendimų nagrinėjantys teismai turi tik patikrinti išduodančiosios institucijos atliktų EPP tikslumo vertinimo pagrįstumą ir neprivalo vykdyti tiesioginės pažymėjimų tikslumo kontrolės bei savo iniciatyva inicijuoti procedūras šiuo klausimu.
- 19 Dėl teismų vaidmens su EPP susijusiose procedūrose Krapkovicų notarė pažymi, kad dauguma valstybių narių nepasirinko pavesti išduodančiosios institucijos funkcijas išimtinai teismams. Lenkijoje šalis gali rinktis tarp teismų ir notarų (kaip išduodančiųjų institucijų); tos šalies piliečiai labai aiškiai teikia pirmenybę

notarams. Jei Lenkijos notarai kiekvienu konkrečiu atveju turėtų siūlyti šalims kreiptis į teismus, nes pačių notarų išduoti EPP ilgainiui taptų antrarūšiais pažymėjimais kitose valstybėse narėse, tai reikštų šalių interesų pažeidimą.

- 20 Tai, kad išduodančioji institucija, vykdanči EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūrą, vykdo teismo funkcijas, matyti iš reglamento sistemos. Reglamento Nr. 650/2012 66 straipsnio 5 dalyje Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kad reikalinga nustatyti įrodymų rinkimo kitose valstybėse narėse procedūrą. Taip yra todėl, kad EPP išduodamas tik tuomet, jei tarp šalių nėra ginčo (Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies [3] sakinio a punktas). Taigi EPP išduodanti institucija neturi spręsti ginčų, todėl, Krapkovičų notarės nuomone, ji nėra teismas, turintis teisę naudotis teismams skirtomis teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose priemonėmis (vis dėlto žr. *Amtsgericht Lörrach* (Leracho apylinkės teismas, Vokietija), tos šalies EPP išduodančios institucijos pateiktą prejudicinį klausimą, išnagrinėtą byloje C-187/23, *Albausy*). Vis dėlto padėtis pasikeičia išdavus EPP, vykstant jo panaikinimo ar pakeitimo procedūrai, kai išduodančioji institucija taip pat turi spręsti ginčytinus klausimus. Taigi reglamento 71 straipsnyje teisės aktų leidėjas neįtvirtino į Reglamento Nr. 650/2012 66 straipsnio 5 dalį panašaus reguliavimo.
- 21 Krapkovičų notarė mano šiuo atveju vykdanči teismo funkcijas, ir tuo galima pateisinti prielaidą, kad ji turi teisę pateikti prejudicinį klausimą, svarbų sprendimui dėl EPP panaikinimo ar pakeitimo priimti. Vis dėlto, atsižvelgdama į bylą C-658/17, *WB* ir C-387/20, *OKR* baigtį, ji nusprendė klausimą dėl jurisdikcijos kreiptis su prašymu priimti prejudicinį sprendimą pateikti kaip atskirą klausimą.

3. Antrojo ir trečiojo klausimų dalyko reikšmė bylos nagrinėjimui

- 22 Krapkovičų notarė savo iniciatyva pradėjo procedūrą, siekdama išsiaiškinti teisiniuose santykiuose naudojamo EPP panaikinimo ar pakeitimo priežastis. Kadangi bankas nuolat ginčijo jam pateikto EPP teisinės pasekmės, notarė buvo įsitikinusi, kad jis turi svarbių priežasčių abejoti aptariamo EPP tikslumu. Dėl šios priežasties ir itin svarbaus banko vaidmens aiškinantis abejones dėl faktinių aplinkybių, bankas buvo pripažintas procedūros dalyviu.
- 23 Nacionalinė procedūra yra beveik pasibaigusi. Užbaigus procedūrą, reikės atlyginti ir jos išlaidas. Jas sudaro notarui mokėtinas atlygis už jo atliktus veiksmus per procedūrą, taip pat bankui jos eigoje pateiktų reikalingų dokumentų vertimo į nyderlandų kalbą ir jų įteikimo išlaidos.
- 24 Įstatyme įtvirtintas notarinio veiksmo šalių solidariosios atsakomybės modelis (formaliai jis susijęs tik su notaro atlygiu, o ne su kitomis procedūros išlaidomis), praktiškai ir šio atlygio atveju yra tik atspirties taškas taikant teisinėje apyvartoje įprastus notaro išlaidų plačiąja prasme paskirstymo šalims principus.

- 25 Vienas iš jų – tai, kad įpėdinis turi padengti procedūros išlaidas. Vis dėlto tai pasakytina apie išlaidas, kylančias per būtiną procedūrą siekiant gauti ar patvirtinti įpėdinio statusą, o ne būtinai per EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūrą.
- 26 Kitas procedūros išlaidų paskirstymo principas – tai, kad atsižvelgiama į tai, kiek nuo dalyvio priklausė būtinybė atlikti veiksmą ar jo dalinės išlaidos. Pagal vieną šio principo variantų šalis privalo atlyginti išlaidas, patirtas dėl jos aplaidaus ar aiškiai netinkamo elgesio.
- 27 Šiuo atveju Krapkovicų notarė, užbaigdama procedūrą, turės paskirstyti jos išlaidas EPP nurodytai įpėdinei pagal testamentą ir bankui. Kitu atveju, atsižvelgiant į aplinkybes, reikėtų atleisti šalis nuo procedūros išlaidų atlyginimo; tuomet jas padengtų notarė.
- 28 Taigi svarbu įvertinti banko veiksmus, dėl kurių buvo pradėta EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūra. Abu pagrindiniai klausimai pateikti tam, kad būtų galima tai įvertinti ir padengti išlaidas.
- 29 Antruoju klausimu Krapkovicų notarė siekia išsiaiškinti, ar pagal reglamentą leidžiama taikyti nacionalinę teisę procedūros išlaidoms ir nedraudžiama, kad tas išlaidas turėtų padengti ir asmuo, kuris nedalyvavo pradinėje EPP išdavimo procedūroje, neprašė jo panaikinti ar pakeisti, o procedūros dėl EPP panaikinimo ar pakeitimo šalimi tapo dėl to, kad ginčijo pažymėjimo teisinės pasekmes. Vadinas, tai yra klausimas dėl galimos Sąjungos teisėje numatytos išlaidų reguliavimo pagal nacionalinę teisę tvarkos arba dėl naudojimosi savo kompetencija pagal nacionalinę teisę paskirstyti išlaidas nukrypstant nuo pagal įstatymuose numatytos solidariosios atsakomybės.
- 30 Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas, bankas nebūtų įpareigotas padengti procedūros išlaidų. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, reikės atsižvelgti į tai, kiek bankas, atsisakydamas pripažinti EPP teisinės pasekmes, pažeidė visuotinai privalomas teisės normas. Pasibaigus nacionalinei procedūrai, atsakymas į trečiąjį klausimą bus lemiamas sprendžiant dėl to, kokią procedūros išlaidų dalį turės atlyginti bankas, jei paaiškėtų, kad jis nepagrįstai atsisakė pripažinti pažymėjimo pasekmes.

4. Su antrojo prejudicinio klausimo dalyku susiję teisiniai argumentai

- 31 Klausimas dėl procedūros išlaidų visiškai nepateko į Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritį, todėl jį reikia sureguliuoti nacionalinėje teisėje.
- 32 Atrodo, kad laikantis bendrųjų Sąjungos teisėje numatytų apribojimų, procedūros išlaidų nustatymo tvarka buvo palikta nacionaliniams teisės aktų leidėjams ir išduodančiosioms institucijoms, taikančioms nacionalinę teisę. Todėl pagal nacionalinę teisę leidžiama, kad kiekviena EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūros šalis turėtų atlyginti procedūros išlaidas.

- 33 Krapkovicų notarė pripažino banką procedūros dalyviu, nes nusprendė, jog bankas, nuolat ginčydamas EPP teisinės pasekmes, įgijo suinteresuotumą, kad būtų išspręstas klausimas dėl pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo. Iš tiesų šios procedūros baigtis turės įtakos galimai banko atsakomybei už padarytą žalą. Banką pripažinus procedūros dalyviu taip pat galima užtikrinti tyrimo dėl panaikinimo ar pakeitimo priežasčių veiksmingumą, o to pasiekti pagal galiojančias Sąjungos teisės normas būtų sunku, nesant užtikrintos galimybės neteisminėms išduodančiosioms institucijoms naudotis institucine infrastruktūra pagal Reglamentą 2020/1784. Galiausiai Krapkovicų notarė mano, kad EPP panaikinimo ar pakeitimo procedūra turėtų būti pagrindinė pažymėjimo tikslumo patikrinimo procedūra. Ji mano, kad banko pripažinimo šalimi klausimas galutinai sprendžiamas nacionaliniame procese, o priimtą sprendimą prireikus galima peržiūrėti jį apskundus pagal nacionalinės teisės normas.

5. Su trečiojo prejudicinio klausimo dalyku susiję teisiniai argumentai

- 34 Doktrinoje nurodomi du aspektai, kuriais privatinės teisės subjektai turėtų teisę atsisakyti pripažinti jiems pateikto EPP teisinės pasekmes. Pirmiausia, tai valios autonomija, jos svarba šiomis aplinkybėmis visų pirma pabrėžiama Vokietijos doktrinoje. Vadovaujantis šiuo požiūriu privatinės teisės subjektai turi turėti teisę įvertinti, ar jiems pateikta patvirtinta EPP kopija, jų nuomone, pakankamai nurodo įpėdinį. Tokie teiginiai grindžiami, be kita ko, tuo, kad Reglamento Nr. 650/2012 69 konstatuojamosios dalies 3 sakinyje nėra norminio pobūdžio ir tuo, kad teisinę pareigą pripažinti EPP teisinės pasekmes turi tik valstybių narių valdžios institucijos.
- 35 Krapkovicų notarė nesutinka, kad pareiga pripažinti EPP teisinės pasekmes tenka tik toms institucijoms. Jos manymu, reglamento 69 straipsnio 1 dalimi įpareigojama pripažinti tas pasekmes įvairiose valstybių narių teisės srityse; ši pareiga taikoma ir privatinės teisės subjektams. Tais atvejais, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas reglamento taisyklės skiria tik valstybėms narėms arba jų institucijoms, tai matyti iš pačių jo nuostatų (žr. Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį).
- 36 Krapkovicų notarei nėra žinoma, kaip yra Belgijos bankų sektoriuje, tačiau valstybėse narėse (ir bet kuriuo atveju – Lenkijoje) veikia ištisi paslaugų teikimo sektoriai, kuriuose ekonomiškai stiprūs ūkio subjektai sistemingai ir žinomai atsisako teikti reikalingas finansines paslaugas fiziniams asmenims, įskaitant vartotojus. Krapkovicų notarė nesutinka su tuo, kad skolininkas turėtų kompetenciją vertinti, ar kreditorius, šio skolininko požiūriu, tinkamai įrodė savo, kaip įpėdinio, statusą, tam pateikdamas EPP kopiją.
- 37 Antrasis aspektas, dėl kurio EPP teisinės pasekmės laikomos santykinėmis, tai paties pažymėjimo pobūdis, nes jis esąs tik prielaidos dėl patvirtinto teisinio statuso tikslumo (o ją galima nuginčyti) šaltinis. Šiomis aplinkybėmis, remdamasi Vokietijos doktrina, Krapkovicų notarė nurodo, kad tokiu atveju bankas turėtų

teisę nepaisyti EPP turinio ir pasiūlyti įpėdinei dėl mokėjimo kreiptis į Belgijos teismus.

- 38 Vis dėlto Krapkovicų notarė nurodo, kad EPP yra tik pažymėjime nurodyto įpėdinės statuso įrodinėjimo procedūros įvairiose valstybėse narėse pradžia, todėl ji nebūtų veiksminga priemonė. Reglamente Nr. 650/2012 numatyta ne tik tai, kad visa jurisdikcija suteikiama vienai valstybei narei, bet ir tai, kad jurisdikcija nagrinėti EPP panaikinimo arba pakeitimo procedūras priklauso valstybei, kurioje tas pažymėjimas išduotas. Todėl pažymėjimo tikslumo negali vertinti kitų valstybių narių institucijos, taip pat ir valstybių narių teismai, kuriems jis pateikiamas, nes jiems EPP turinys privalomas. Tai yra teisinės integracijos forma, platesnė už klasikinę pareigą pripažinti sprendimus. Šį požiūrį į EPP taip pat patvirtina pažymėjimo ir jo pasekmių visose valstybėse narėse vientisumas, o jo nebūtų galima išlaikyti, jei kiekvienoje valstybėje narėje EPP pasekmes būtų galima tikrinti pagal tos šalies įrodinėjimo taisykles.
- 39 Taigi tai, ar EPP tiksliai atsižvelgta į materialinę ir teisinę padėtį, vertinama tik pažymėjimą išduodančiojoje valstybėje. O valstybėje narėje, kurioje EPP naudojamas, jame nurodytas įpėdinis neprivalo įrodyti savo statuso, ir jis yra privalomas tiek teisinių santykių dalyviams, tiek teismams, kuriems vėliau tenka atsakyti į šį klausimą. Taigi atrodo, kad bankas, atsisakydamas pripažinti EPP teisinės pasekmes, pažeidžia visuotinai privalomas teisės normas.